

УДК 338.48

Т. Н. Каджаметова,
к. е. н., доцент, РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет», Сімферополь

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

T. N. Kadgametova,
Ph.D., associate Professor RVNZ "Crimean engineering and pedagogical University" Simferopol

IMPROVING THE STRATEGIC MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF THE RECREATIONAL POTENTIAL OF THE REGION

У статті визначено шляхи вдосконалення стратегічного управління і розвитку курортних територій. Запропоновано ефективного механізму реалізації стратегії комплексного розвитку курортних територій та формування регіонального ринку курортних послуг, як система механізмів державного та ринкового регулювання на основі використання інституціональних інструментів регулювання, що забезпечують нормативно-правове регулювання процесів розвитку курортних територій, регулювання курортної на основі ефективного використання фінансово-економічних механізмів, податкової, бюджетної, інвестиційно-іноваційної політики також ринкових механізмів регулювання та системи механізмів реалізації інфраструктурного потенціалу.

В статье определены пути совершенствования стратегического управления и развития курортных территорий. Предложена эффективного механизма реализации стратегии комплексного развития курортных территорий и формирования регионального рынка курортных услуг, как система механизмов государственного и рыночного регулирования на основе использования институциональных инструментов регулирования, обеспечивающих нормативно-правовое регулирование процессов развития курортных территорий, регулирование курортной сферы на основе эффективного использования финансово-экономических механизмов, налоговой, бюджетной, инвестиционно-инновационной политики, а также рыночных механизмов регулирования и системы механизмов реализации инфраструктурного потенциала.

The article defines ways to improve the strategic management and development of resort areas. A model of an effective mechanism implementation of a strategy for integrated development of resort areas and the formation of a regional market of spa services, as a system of mechanisms of state and market regulation through the use of institutional regulatory tools to ensure the legal regulation of developmental processes of resort areas, regulation resort areas on the basis of the effective use of financial economic mechanisms, tax, budget, investment and innovation policy and market regulation mechanisms and mechanisms for the implementation of infrastructural capacity is proposed.

Ключові слова: стратегічне управління та розвиток курортних територій, модель ефективного механізму, державне регулювання ринкових послуг.

Ключевые слова: стратегическое управление и развитие курортных территорий, модель эффективного механизма, государственное регулирование, рыночное регулирование.

Keywords: strategic management and development of resort areas, the model of an effective mechanism, government regulation, market regulation.

Актуальність. Туристично-рекреаційний комплекс АРК надає і створює передумови до стійкого соціально-економічного розвитку регіону. Маючи мультиплікативний туризм в цілому здатний створити передумови для економічного підйому регіону, збільшення зайнятості населення, більш повного задоволення потреби громадян у відпочинку. Непрямі доходи від рекреації та туризму складають (у відсотках): з об'єктів розміщення - до 90; товарів курортного попиту - до 70; товарів народного промислу - до 70; індустриальних - до 70; залізничного пасажирського транспорту - 60; пасажирського авіатранспорту - 50; сфери послуг - 50; транспорту по АР Крим - 30; зв'язку - до 20; електроенергії - до 20; доходів населення курортів - до 30. Розвиток ринку туристично-рекреаційних послуг при цьому повинно стати пріоритетним напрямком державної політики, оскільки цей напрям є перспективною галуззю економіки і вносить великий вклад у формування національного доходу країни. Внесок туристської галузі в цілому в економіку визначається державною політикою, яка повинна забезпечувати політичну і економічну стабільність; сприятливий режим в'їзду і виїзду з країни; екологічну безпеку; охорону і культурної спадщини і т.д.

Аналіз останніх публікацій. У вітчизняній науці проблеми формування механізму регулювання регіонального розвитку рекреаційного комплексу знайшли широке висвітлення в працях Б.Фіногеева, Бузні А.М., Василенко В.А., Татаринцева А.С., Цюхля С.Ю. і ряду інших дослідників. Разом з тим, ряд специфічних регіональних проблем і проблем рекреаційного комплексу опинилися за межами предмета наукових досліджень. Це дозволяє зробити висновок про необхідність трансформації системи управління туристського бізнесу, що актуалізує необхідність проведення досліджень з розробки нових підходів до формування системи механізмів регулювання регіонального рекреаційного комплексу.

У зв'язку з цим метою даної статті є розробка шляхів удосконалення стратегічного управління і розвитку рекреаційного потенціалу курортних територій.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на наявний рекреаційний потенціал, АР Крим займає далеко не провідне місце на світовому ринку туристичних послуг, на нього припадає менше половини відсотка від загального обсягу послуг, в той час як туризм може і повинен стати пріоритетним напрямком в економіці регіону, як сфера міжнародного співробітництва.

Однією з умов ефективного функціонування рекреаційних комплексів є активне державне регулювання цієї сфери. Для сталого розвитку курортних територій і оздоровлення макроекономічної ситуації, сприяння розвитку дрібного, середнього та великого бізнесу, зниження рівня економічного ризику при створенні нових туристичних послуг.

Основними завданнями стратегічного розвитку курортних територій та шляхами їх реалізації є:

- розвиток рекреаційного комплексу шляхом: розвитку різних видів туризму та санаторно-курортного лікування; розширення спектра послуг, що надаються; поліпшення інфраструктури організацій рекреаційного комплексу; згладжування сезонності функціонування організацій комплексу; поліпшення матеріально-технічного забезпечення; створення сприятливого інвестиційного клімату в регіоні; зміни цінової політики: приведення у відповідність якості рекреаційних послуг їх ціни, введення системи знижок в період між сезонами також для окремих категорій громадян; державної підтримки малого та середнього бізнесу у сфері надання рекреаційних послуг; виходу на світовий ринок і т.д.

- виявлення та ефективне використання трудового потенціалу регіону шляхом: поліпшення демографічної та економічної ситуації в регіоні; підвищення привабливості рекреаційного комплексу; згладжування сезонності функціонування організацій комплексу; реформування системи освіти; розвитку наукових досліджень у сфері рекреації і т.д.

- раціональне використання рекреаційних, історичних, культурних ресурсів регіону шляхом: дбайливого використання наявних ресурсів; зміцнення пляжних зон; створення охорони заповідних зон; охорони та реставрації різних пам'яток, пам'яток і т.д.

Для реалізації стратегії розвитку курортних територій необхідне ефективне використання системи організаційно-економічних механізмів регулювання комплексного і курортних територій: економічного, соціального, екологічного механізмів.

Пріоритетними напрямками вдосконалення державного регулювання фінансового забезпечення туристично-рекреаційного комплексу АР Крим є: прогнозування туристсько-рекреаційного комплексу в додатковому фінансовому забезпеченні, залучення іноземних інвестицій в пріоритетні види діяльності за допомогою непрямого державного регулювання; стабілізація фінансових потоків за рахунок пільгового кредитування, згладжування негативного впливу фактора сезонності, оптимізації розподілу фінансових ресурсів за видами діяльності в туристично-рекреаційному комплексі та підвищення ефективності їх використання.

При реалізації концептуальної моделі державного регулювання розвитку курортних територій необхідно формування цільових інвестиційних ресурсів, які враховують всіх суб'єктів ринку туристично-рекреаційних послуг. Важливим важелем державного управління фінансово-господарською діяльністю рекреаційного комплексу є оподаткування. Роль бюджетних інвестицій в забезпеченні розвитку транспортно-інженерної інфраструктури відіграє важливу роль у розвитку курортних територій. В разі від державного фінансування розвитку туризму необхідно створити сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій, зокрема: залишити пільги для територій пріоритетного розвитку; надавати пільгові кредити на будівництво та реконструкцію об'єктів туристичної інфраструктури; надавати податкові пільги з оподаткування туристсько-рекреаційних послуг, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності турпродуктів і турпослуг; надавати відстрочення сплати податку на прибуток у разі реалізації великих інвестиційних проєктів у сфері розвитку туризму та рекреації. Моніторинг реалізації інвестиційної політики сприятиме оцінці рівня досягнення поставлених цілей, аналізу тенденцій в інвестиційній сфері туристського комплексу; прогнозуванню і моделюванню параметрів інвестиційної сфери.

Основним завданням стратегічного управління кадровим потенціалом курортних територій є його орієнтація на підвищення економічних результатів діяльності. По суті задача може бути реалізована при виконанні таких умов: підбору висококваліфікованих працівників; розвитку системи професійної освіти і підвищення кваліфікації персоналу; ефективного використання потенціалу персоналу; вдосконалення систем оплати і мотивації праці; сприяння в кар'єрному зростанні; забезпечення високого життєвого рівня праці; поліпшення умов праці; забезпечення сприятливого психологічного клімату в колективі; підвищення задоволеності роботою. Успіх організації в визначальній мірі залежить і від професійної підготовки співробітників. Основними проблемами професійної освіти в Криму є: відсутність послідовності в рівнях освіти, невідповідність змісту освіти вимогам праці, недостатнє його фінансування. Тому однією з першорядних завдань є створення багаторівневої системи неперервної професійної освіти, що дозволяє на будь-якому рівні отримати певну кваліфікацію. Управління ефективністю використання трудового потенціалу включає управління плінністю кадрів, використанням робочого часу, продуктивністю праці, у зв'язку з чим доцільно направляти заходи на: поліпшення умов праці, вдосконалення системи матеріального та морального стимулювання, вдосконалення професійного навчання та підвищення кваліфікації, правильний вибір стилів і методів керівництва і т. д.

Для вдосконалення управління іміджевою політикою необхідно покращувати імідж туристично-рекреаційної та інвестиційної привабливості курортних територій. У формуванні іміджу мають брати участь органи влади, інформаційні центри, бізнес-структури, інвестиційні фонди.

Пріоритетними напрямками вдосконалення екологічного механізму державного регулювання розвитку туристично-рекреаційного комплексу АР Крим є: раціональне використання рекреаційних, культурних, історичних ресурсів регіону шляхом: дбайливого використання наявних ресурсів; зміцнення пляжних зон; створення та охорони заповідних зон; охорони та реставрації різних пам'яток, пам'яток і т.д.

Вплив держави на вивчені економічні, соціальні та екологічні чинники забезпечується шляхом вдосконалення системи механізмів управління на державному та регіональному рівнях, розробки і впровадження відповідного нормативно-правового, інституційного, науково-методологічного, фінансового забезпечення, впровадження стратегічного планування.

Таким чином, ефективне державне управління розвитком курортних територій повинно забезпечити формування стійкого попиту на туристсько-рекреаційні послуги на внутрішньому і зовнішньому ринку, а також створення сприятливих умов сталого розвитку курортних територій;

Все вище викладене дозволяє сформувати нову концептуальну модель стратегічного управління і розвитку рекреаційного потенціалу курортних територій:

- розробка концепції соціального відтворення;
- формування цілей і пріоритетних напрямків розвитку рекреаційної діяльності;
- формування інвестиційного механізму розвитку курортних територій;
- розробка організаційно-правової структури управління туристично-рекреаційним комплексом;
- організація системи управління відтворенням кадрового потенціалу на державному та регіональному рівнях управління;

На основі проведеного дослідження можна запропонувати модель ефективного механізму реалізації комплексного розвитку курортних територій та формування регіонального ринку курортних послуг, яка включає елементи державного та ринкового регулювання на основі використання системи інструментів. Схема удосконалення організації економічного механізму комплексного розвитку курортних територій представлена на рис. 1.

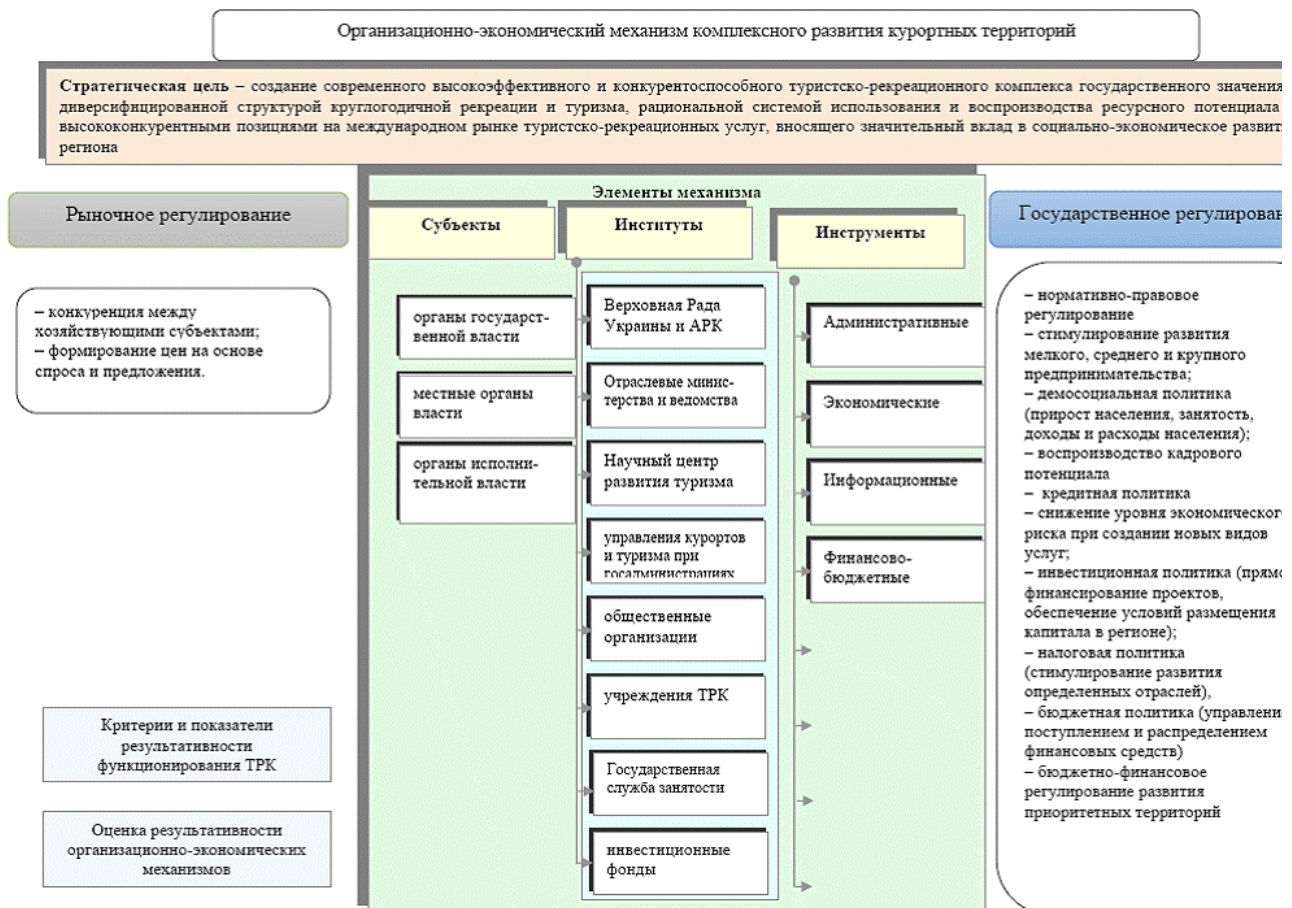

Рис. 1

Висновок. Однією з умов ефективного функціонування і розвитку курортних територій є активне державне регулювання цієї сфери. Для сталого розвитку курортних територій необхідне оздоровлення макроекономічної ситуації, сприяння розвитку дрібного, середнього та великого бізнесу, зниження рівня економічного ризику при створенні нових туристичних рекреаційних послуг. Рішення цілого ряду економічних, організаційних, соціальних і правових проблем має сприяти піднесенню ринку рекреаційних послуг, збільшенню його національну економіку, підвищенню його рейтингу в світових показниках туристсько-рекреаційних потоків. Запропонована модель ефективного механізму реалізації комплексного розвитку курортних територій, яка включає елементи державного та ринкового регулювання на основі використання системи інструментів, на наш погляд сприяє економічній стабільності, екологічній безпеці і стійкого зростання добробуту населення курортних територій.

Список використаних джерел

1. Бланк И. А. Управление использованием капитала [Текст] / И. А. Бланк. - К.: Ника - Центр : Ольга, 2000. - 656 с.
2. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности – 2-е изд., перераб. и доп. / В.В. Ковалев - М.: Финансы и статисти - 512 с.
3. Наливайченко С.П. Напрямки підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємств ТРК в умовах глобалізації / С.П. Наливайченко – Наукові праці Дніпропетровського національного технічного університету. Серія: економічна. Випуск 36-2. – Донецьк, ДонНТУ, 2009. – 283 с.

Стаття надійшла до редакції 17.0.

ТОВ "ДКС Центр"